

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยทุกวันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสภาพสังคม เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความแตกต่างระหว่างคนจนกับคนรวย สภาพเศรษฐกิจที่อยู่ในช่วงเศรษฐกิจโลกกำลังซบเซา สถานประกอบการต่าง ๆ ก็พร้อมใจกันปลดพนักงานบางส่วนออก หรืออาจล้มเลิกกิจการ อีกทั้งแรงงานต่างด้าวที่แอบลักลอบเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาผู้คนว่างงาน ปัญหาการเมืองความขัดแย้งประชาชนแบ่งฝักแบ่งฝ่ายขาดความสามัคคีปองดอง และปัญหาด้านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้คนเกิดภาวะความเครียด อารมณ์รุนแรงจากสภาพจิตใจที่เสื่อมลง ขาดศีลธรรม ไม่มีจิตสำนึก คนไม่เกรงกลัวกฎหมาย สื่อโซเชียลที่เข้าถึงได้ง่ายทำให้เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบ ส่งผลต่อการเกิดปัญหามากมาย โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม เช่น การทะเลาะวิวาท การข่มขืน หรือกระทำชำเราทางเพศ การปล้นชิง ปัญหายาเสพติด การฆาตกรรม มีการก่อเหตุอาชญากรรมแทบรายวัน ทำให้คนในสังคมอยู่กันอย่างหวาดระแวง เนื่องจากต่างคนต่างขาดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ผลกระทบที่ตามมาของปัญหาอาชญากรรม คือ การขาดความสงบสุขและย่อมจะตกอยู่กับคนในสังคมในพื้นที่ที่เกิดเหตุ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยตรงซึ่งได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และคุมประพฤติ หน่วยงานเหล่านี้ต่างจะต้องได้รับผลกระทบจากปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นทุกวันตามภารกิจ และโดยเฉพาะหน่วยงานราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานสุดท้ายที่บังคับใช้กฎหมายในส่วนการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมดูแลและแก้ไขพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังกลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำ โดยไม่อาจผลักภาระไปให้หน่วยงานอื่นต่อไป เนื่องจากมีกฎหมายบัญญัติให้ต้องปฏิบัติ

ในปี พ.ศ ๒๕๕๓ จำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑๕,๙๙๗ คน เป็นผู้ต้องขังหญิง ๓๑,๐๑๗ คน และจากรายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ณ วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์รวมทั้งสิ้น ๓๕๘,๖๙๓ คน เป็นผู้ต้องขังหญิง ๔๖,๘๑๗ คน^๑ จะเห็นได้ว่าภายในระยะเวลา ๑๐ ปี มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๕,๘๐๐ คน คิดเป็น ๕๐.๙๔% เนื่องจากเมื่อกาลเวลาผ่านไป บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น บทบาททางสังคมของผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่ผู้หญิงจะทำหน้าที่ดูแลบ้านและเลี้ยงดูบุตร โดยผู้ชายเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัว เมื่อผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้นต้องรับผิดชอบหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวมากขึ้น

^๑ กรมราชทัณฑ์, สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์: รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ, (ออนไลน์), แหล่งที่มา : http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2019-08-01&report= (๓ สิงหาคม ๒๕๖๒).

เมื่อต้องประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาครอบครัว ทำให้ผู้หญิงเหล่านั้น ซึ่งมักจะเป็นผู้มีฐานะยากจน ขาดการศึกษา ขาดความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหลวแหลก ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสจะเข้าไปสู่การกระทำผิดมากขึ้น โดยในหลายกรณีผู้หญิงเป็นทั้งผู้กระทำและถูกกระทำ เป็นผลให้จำนวนผู้ต้องขังหญิงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด นับเป็นประเทศที่มีผู้ต้องขังมากที่สุดเป็นอันดับ ๖ ของโลก และเป็นอันดับ ๓ ของเอเชีย^๒ จนกลายเป็นปัญหาผู้ต้องขังล้นคุกเกินความควบคุมของกรมราชทัณฑ์

เรือนจำกลางนครสวรรค์เป็นราชการส่วนกลาง สังกัดกรมราชทัณฑ์ บริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ นโยบายรัฐบาล กฎหมาย และแผนการปฏิบัติราชการของกรมราชทัณฑ์ สถิติผู้ต้องขังหญิงที่ถูกคุมขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนสถิติผู้ต้องขังทั่วประเทศ ดังปรากฏในตารางที่ ๑.๑

วัน เดือน ปี	จำนวนผู้ต้องขังหญิง
๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘	๕๗๕
๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙	๕๒๒
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐	๕๓๙
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑	๕๑๙
๒ สิงหาคม ๒๕๖๒	๔๕๖

ตารางที่ ๑.๑ สถิติผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒^๓

และจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังในเรือนจำเหล่านี้ มีจำนวนไม่น้อยที่เป็นผู้กระทำผิดซ้ำที่กลับเข้ามาสู่เรือนจำครั้งแล้วครั้งเล่า โดยไม่เกรงกลัวต่อคำว่าคุณ เกรงกลัวต่อคำประณามจากคนในสังคม หรือเกรงกลัวต่อการขาดอิสรภาพ ดังปรากฏในตารางที่ ๑.๒

^๒ สถาบันวิจัยอาชญากรรม, ข้อมูลสรุปคุกโลก: จำนวนประชากรเรือนจำทั้งหมด, (ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.prisonstudies.org/highest-to-lowest/prison-population-total?> (๓ สิงหาคม ๒๕๖๒).

^๓ เรือนจำกลางนครสวรรค์, “รายงานสถิติผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครสวรรค์ ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ”, (อัครา).

วัน เดือน ปี	จำนวนผู้ต้องขังหญิง
๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘	๙๒
๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙	๘๒
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐	๗๘
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑	๘๔
๒ สิงหาคม ๒๕๖๒	๕๘

ตารางที่ ๑.๒ สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒

จากสถิติผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครสวรรค์ ตามตารางที่ ๑.๑ และสถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครสวรรค์ ตามตารางที่ ๑.๒ จะเห็นได้ว่าผู้ต้องขังจำนวนไม่น้อยที่หวนกลับเข้ามาในเรือนจำอีก และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น แม้ว่าเรือนจำจะดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังหญิงตามหลักทัณฑวิทยาแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงได้มากนัก

ด้วยสาเหตุดังกล่าว ในฐานะที่ผู้ทำวิจัย รับราชการกรมราชทัณฑ์ เรือนจำกลางนครสวรรค์ มีหน้าที่ดูแลผู้ต้องขังหญิงโดยตรง ได้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กร และผู้เกี่ยวข้อง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครสวรรค์ เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminalกระทำผิดซ้ำ ไม่ให้ผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครสวรรค์หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีกในอนาคต อันนำไปสู่การช่วยแก้ปัญหาหรือบรรเทาปัญหาขององค์กร สังคม และอนาคตของผู้หญิง ให้หลุดพ้นจากสภาพหรือสถานที่อันไร้เสรีภาพ และสามารถใช้ชีวิตที่เหลือภายนอกเรือนจำอย่างสงบปกติ โดยสังคมให้การยอมรับและไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

๑.๒ คำถามการวิจัย

- ๑.๒.๑ สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ คืออะไรบ้าง
- ๑.๒.๒ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ เกิดจากอะไร
- ๑.๒.๓ แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์
- ๑.๓.๒ เพื่อวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลาง นครสวรรค์

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัย เรื่อง “แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลาง นครสวรรค์” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยการศึกษาจากข้อมูลที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม สาเหตุการกระทำผิดซ้ำ จิตวิเคราะห์ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ และภาพลักษณ์ของสตรี

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ตัวแปรที่จะศึกษา คือ แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑.๔.๓.๑ ประชากร (Populations) ได้แก่ ผู้ต้องขังหญิง ที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ ๒ ครั้งขึ้นไปในทุกฐานความผิด ที่ถูกคุมขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๒ จำนวน ๑๓๔ คน

๑.๔.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ครั้งที่ ๑ คือผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลาง นครสวรรค์ที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ ๒ ครั้งขึ้นไปในทุกฐานความผิด จำนวน ๑๓๔ คน เพื่อหาสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ครั้งที่ ๒ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๘ รูป/คน เพื่อหาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ แดนหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ รวม เป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การที่ผู้ต้องขังหญิงซึ่งเคยกระทำผิดและต้องคำ พิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกได้กระทำความผิดอีก และการกระทำความผิดครั้งใหม่นั้นศาล พิพากษาให้ลงโทษจำคุกอีก

๑.๕.๒ ผู้ต้องขังหญิง หมายถึง สตรีผู้ถูกคุมขัง ที่กระทำผิดซ้ำในทุกฐานความผิด เป็น บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุด และหมายรวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตาม คำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย

๑.๕.๕ แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง วิธีการหรือทางปฏิบัติที่จัดให้ผู้ต้องขัง ขณะที่อยู่ในเรือนจำกลางนครสวรรค์

๑.๕.๖ ฐานความผิด หมายถึง ประเภทคดีที่ศาลตัดสินลงโทษในการกระทำความผิดครั้งแรกและประเภทคดีที่ศาลตัดสินลงโทษในการกระทำความผิดครั้งล่าสุด

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ทราบถึงสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์

๑.๖.๒ ทำให้สามารถวิเคราะห์การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์

๑.๖.๓ ผลที่ได้จากการวิจัย เป็นแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง ต่อไป